

VERSLAG

statencommissie

Vastgesteld verslag van de openbare vergadering van de **Commissie Economie en Mobiliteit** van 21 november 2011 van 13:30 tot 16.35 uur te Middelburg.

Voorzitter: R. Ruissen

Aanwezig zijn de leden: F. Babijn, J.F.M. Bergen, C. Bruring, P.B. Colijn, H.J. van Geesbergen, P.A. Hamelink, A.J. van der Maas, W.P.H. Markusse, C.J. van Overbeeke, L.E. Overdevest, C.M. de Paepe, R. van Tilborg, H.J. Zielstra

Tevens zijn aanwezig: Gedeputeerden C. van Beveren, S.J. Heijning en G.R.J. van Heukelom, dhr. G. Suy (Zeeland Seaports), A. Wissekerke (dir. E&M), R. Jimenez (communicatie), A.M. Lobik (commissiegriffier)

Afwezig zijn de leden: A.I.G. Dorst, B. Erbisim

---

1. Opening en mededelingen

De voorzitter bespreekt met de commissie de volgende mogelijke werkbezoeken, en concludeert:

- Werkbezoek aan project Sluiskiltunnel: de commissie stemt hiermee in, in januari of februari;
- Relatiedag spoor in Zeeland (NS/ProRail); eerder uitgesteld vanwege onvoldoende deelname. De commissie stelt voor om dit werkbezoek 's avonds te plannen. Dit zal worden voorgelegd;
- Ronde tafel gesprek EVO/Bedrijfsleven: commissie wil op deze uitnodiging ingaan, maar ook liever op een avond. Nagegaan wordt of dit mogelijk is, nadere informatie volgt.

2. **Vaststellen agenda:** de gewijzigde agenda wordt vastgesteld.

3. **Gelegenheid om in te spreken:** er zijn geen insprekers.

4. **Informatie-uitwisseling:** geen mededelingen van de gedeputeerden.

Vragen van commissieleden over het nieuws van de dag: geen.

Andere vragen van commissieleden over onderwerpen die niet op de agenda staan: geen.

5. Statenvoorstel Floriade 2022, E&M-034

De heer Wissekerke (dir. E&M) houdt een inleidende presentatie (zie bijlage bij het verslag).

Verduidelijkende vragen n.a.v. de presentatie:

De heer Colijn (CU) zegt dat wordt gesproken over een totale impuls van 300 à 400 miljoen, maar dat is toch de omzet en niet de opbrengst c.q. de winst?

Gedeputeerde Van Beveren antwoordt dat dit de totale bestedingen zijn.

De heer Babijn (PvZ) wijst erop dat men in het verleden verlies leed op de Floriade. Hoe groot is de kans dat ook wij verlies gaan lijden?

De voorzitter zegt dat dit geen vraag is om verduidelijking, maar een vraag aan de gedeputeerde.

De heer Bergen (CDA) vraagt hoe de keuze tussen de locaties precies gemaakt zal worden.

De heer Wissekerke (E&M) antwoordt dat hiervoor criteria gelden, o.a. de haalbaarheid.

De heer Markusse (PVV) meent te weten dat de gemeente Tholen nog niet akkoord is.

De heer Wissekerke (E&M) antwoordt dat het college akkoord is, maar de gemeenteraad nog niet. De gemeente Tholen is voor de Auvergnepolder. GS is voor de Hogerwaardpolder.

De heer V.d. Maas (SGP) informeert naar de keuze van PS van Brabant. Wat is het programma van een Floriade en hoe lang is het open?

De heer Wissekerke (E&M) antwoordt dat GS van Brabant voor de Auvergnepolder is, PS moet nog beslissen. Het programma start vanaf de eventuele toewijzing in 2012. Daarna is er 10 jaar exposure ("the making off"); gedurende 2022 van april t/m oktober reclame gericht op bezoekers van het achterland, en vervolgens de nabestemming. Dan proberen we bijvoorbeeld de grond weer te verkopen.

Vragen aan de gedeputeerde:

De heer Bergen (CDA) vindt het onderdeel sport erg op Brabant gericht. Op 9 december beslist PS van Brabant, ook in Tholen valt nog een besluit; hebben wij dan nog wel een locatiekeuze? Of doen we gewoon niet mee als we niet voor de Auvergnepolder kiezen?

De heer Hamelink (PvdA) vindt het een besluit voor de erg verre toekomst! Hij meent dat de Hogerwaardpolder meer exposure voor Zeeland biedt. Als het de Auvergnepolder zou worden moeten we minder geld ter beschikking stellen.

De heer Colijn (CU) stelt vast dat beide locaties in Brabant liggen. Na afloop kunnen terreinen nog een eindbestemming krijgen, en dan is die restwaarde voor de provincie Brabant. Hij ziet de spin-off voor Brabant wel, maar niet voor de regio Zeeland. Hoe kun je biobased economy en de schelpdiersector goed in Brabant voor het voetlicht brengen? De kosten van 10 jaar promotie staan niet in de begroting. Als de Floriade niet aan ons wordt toegewezen, zijn we dan € 179.000,-- kwijt?

De heer Bruring (GL) is wel positief, maar informeert naar de samenwerking tussen de partners. In welke vorm zal die plaatsvinden? In het bidbook zullen de kosten en opbrengsten toch wel vermeld worden, en de verdeling ervan tussen de partners?

De heer Van Tilborg (SP) zegt dat de SP niets voor dit voorstel voelt. In 2002 waren er 2,1 bezoekers, en was er een groot verlies. De volgorde van besluitvorming vindt hij ook niet juist. Tenslotte meent hij dat in de buurt van Bergen op Zoom al teveel bedrijventerreinen zijn. Een Floriade heeft naar zijn mening geen toegevoegde waarde voor Zeeland.

De heer Babijn (PvZ) wil antwoord op zijn eerder aan de heer Wissekerke gestelde vraag, en informeert naar het enthousiasme bij het bedrijfsleven.

De heer Markusse (PVV) zou een duidelijker financiële onderbouwing willen, ook omdat vorige Floriades verliesgevend waren. Hij denkt dat de spin-off vooral naar Brabant zal gaan.

De heer Van Geesbergen (VVD) wil weten waar GS staat. Is keuze voor de Hogerwaardpolder een keiharde voorwaarde? En wat doet Tholen dan? Er moet meer duidelijkheid komen over de kosten, en een risico-analyse. Er wordt voorgesorteerd op zaken die zich nog moeten bewijzen. De werkgelegenheid die het oplevert is vooral in het lagere segment (voor buitenlanders). Mocht Zeeland afhaken, kunnen we dan toch spin-off krijgen van een Brabantse Floriade? Mocht het haalbaar zijn, is het dan ook wenselijk? Hij mist raadpleging van partijen als HZ en onderzoeksinstituten van Yerseke.

De heer V.d. Maas (SGP) zou niet willen dat de Floriade ook op zondag open is. Wat is het risico van het plan en wat is het uiteindelijke resultaat? Is de Hogerwaardpolder wel een realistische keuze?

De heer Van Overbeeke (D66) is zeker niet negatief, maar heeft bedenkingen over de financiën. Wat is precies de bijdrage van Zeeland geweest aan de verkenning? Welke van de drie vermelde kostenscenario's zal het worden? Zijn er al financiële toezeggingen gedaan door het bedrijfsleven? Als het onverhoopt niet door mocht gaan, hebben we dan toch nog iets aan het gemaakte bidbook?

Gedeputeerde Van Beveren antwoordt dat Zeeuwse sport er niet bewust is uit gelaten. De aanmelding wordt gedaan onder voorbehoud. Mocht PS het voorstel afwijzen, dan doet Zeeland gewoon niet mee. Het is nog niet duidelijk wat we doen mocht de locatie Auvergnepolder worden gekozen. De Hogerwaardpolder ligt voor de helft in Zeeland! Mocht de Auvergnepolder worden gekozen, dan is een andere kostenverdeling een optie. Het is inderdaad een project in de verre toekomst, maar dat is altijd zo bij de Floriade. De locatie wordt gekozen vóórdat het bidbook wordt gemaakt. Alleen als de Auvergnepolder wordt gekozen komt de eindbestemming alleen Brabant ten goede. Aquacultuur e.d. moet op het Floriadeterrein getoond worden. Mocht de Floriade niet worden toegewezen, dan is de provincie € 33.000,- - plus € 8.000,-- kwijt, plus € 179.000,-- voor het bidbook. Over de verdeling van de 40 tot 60 miljoen moeten partijen nog onderhandelen. Bij de berekeningen is uitgegaan van 2 miljoen bezoekers. De Tuinbouwraad heeft de inleverdatum vervroegd (het was eerst 1 januari), waardoor behandeling in PS nu formeel te laat is. Het bedrijfsleven heeft nog geen concrete invulling klaar. Het risico voor de provincie is een aandeel in de genoemde 40 à 60 miljoen. De financiële onderbouwing is nu inderdaad nog niet duidelijk. GS is vanwege de ligging voor de Hogerwaardpolder. Een deel ervan is van Brabants Landschap, maar er zijn ook stukken van Domeinen waar je wat mee kunt, evenals met het gebied langs de A58.

De heer Van Geesbergen (VVD) denkt dat wij met 1-0 achter staan, mede gezien de verkenning. Waarom denkt GS dat er nog onderhandelingsruimte is m.b.t. de locatie, en is dit een breekpunt?

De heer Bergen (CDA) vraagt zich af hoe het Zeeuwse profiel zichtbaar gemaakt kan worden?

Gedeputeerde Van Beveren vindt keuze voor de Hogerwaardpolder realistisch. PS zou toch nooit akkoord zijn gegaan met een Floriade in Brabant? Mocht het toch de Auvergnepolder worden, dan hangt onze deelname van de verdeling af. Met activiteiten proberen we mensen naar Zeeland te trekken.

De heer Colijn (CU) zegt dat dus eigenlijk een krediet wordt gevraagd voor de Hogerwaardpolder (en niet voor de Auvergnepolder); dat had er dan wel zo mogen staan.

Gedeputeerde Van Beveren zegt dat het bidbook wordt gemaakt o.b.v. een raming van de kosten, en een inschatting van toekomstige ontwikkelingen. Het levert echt niet alleen werkgelegenheid op voor buitenlanders. Ook als we afhaken kunnen we profiteren van een Brabantse Floriade door andere dingen te organiseren. De onderzoeksinstituten zullen zeker erbij betrokken worden. De Floriade zal ook op zondag open zijn. Als de Auvergnepolder wordt gekozen moeten we óf meebewegen óf afhaken. Als het allemaal niet doorgaat kunnen we het bidbook niet voor iets anders gebruiken.

In tweede termijn:

De heer Colijn (CU) informeert, uitgaande van de Hogerwaardpolder, wat de waarde is van achterblijvende bebouwing? Hoe ziet de Poort van Zeeland er na afloop uit?

De heer Babijn (PvZ) begrijpt dat we verlies gaan lijden op de Floriade. Hoeveel dan?

De heer Bruring (GL) vraagt of PS het bidbook vooraf nog te zien krijgt. Hoe krijgt de samenwerking van partijen vorm (een BV bijvoorbeeld?)

De heer Van Overbeeke (D66) vraagt wat er gebeurt als één van de partners afvalt?

De heer V.d. Maas (SGP) meent dat het stuk in PS behandeld kan worden, hoewel er nog vragen over zijn. Hij vindt het een groot evenement voor de aard en schaal van Zeeland.

De heer Van Geesbergen (VVD) vindt zowel de locatie als de besluitvorming erover moeilijk. PS van Brabant besluit op 9 december, waarschijnlijk voor de Auvergnepolder. Als wij op 16 december moeten besluiten zit GS nog volop in de onderhandelingen. Welk besluit ligt dan voor?

Gedeputeerde Van Beveren kan nog niets zeggen over de achterblijvende bebouwing.

De heer Colijn (CU) denkt dan aan industriële ontwikkeling o.i.d. Hij meent dat in de planvorming moet worden meegenomen dat er voor Zeeland iets nuttigs en aangenaams overblijft.

Gedeputeerde Van Beveren antwoordt dat inhoudelijk ook op thema's wordt ingegaan. PS besluit hoeveel geld ze ter beschikking willen stellen, een percentage van 40 à 60 miljoen, afhankelijk van de locatie. De spin-off ervan gaat dan naar het bedrijfsleven. De staten krijgen het bidbook nog te zien; in juni krijgt PS een voorstel. De vorm van samenwerking wordt inderdaad een BV of een stichting. Mocht een partner afvallen dan kan het toch wel doorgaan. Op 16 december besluit PS om al dan niet mee te doen in de bidbookfase.

De voorzitter stelt vast dat het voorstel voldoende onderbouwd is voor behandeling in PS.

6. GS brief van 6 september 2011 met voortgangsrapportage eerste helft 2011 project Sluiskiltunnel (ter kennisneming geagendeerd in oktober)

De heer Hamelink (PvdA) herinnert aan 2 moties die zijn ingediend op 29 mei 2009. Hiermee werd verzocht te werken met duurzame goederen, en te trachten om utilitaire werken zoveel mogelijk ondergronds te brengen. Hij vraagt of in overeenstemming hiermee gehandeld wordt.

De heer Van Geesbergen (VVD) informeert of er al een advies is van de Commissie Tunnelveiligheid.

Gedeputeerde Van Beveren zal nagaan of beide moties worden nageleefd. Het advies van de cie. Tunnelveiligheid is binnen, en de tunnel voldoet aan de criteria.

7. GS brief van 30 augustus 2011 met HZ Businessplan 2009-2012 en rapportage 2010 (ter kennisneming geagendeerd in oktober)

De heer Colijn (CU) informeert naar de stand van zaken (pagina 6). Zijn de nieuwe opleidingen en het aantal leerlingen naar verwachting? Aan de jaarlijkse bijdrage waren bepaalde voorwaarden gesteld.

De heer Bergens (CDA) meent dat de HZ op koers ligt en is benieuwd naar plannen voor ná 2012.

Mevrouw De Paepe (VVD) informeert naar het aantal leerlingen dat de opleiding ook afmaakt.

Gedeputeerde Van Heukelom antwoordt dat het aantal studenten is gestegen naar 4250, en er zijn niche-opleidingen geaccrediteerd. In een landelijk kwaliteitsonderzoek staat de HZ op twee! Hij zal de commissie informeren over het aantal leerlingen dat de opleiding niet afmaakt.

8. GS brief met begroting 2012 N.V. Zeeland Seaports en rapportage garantstelling

Gedeputeerde Heijning vertelt op verzoek van de voorzitter over problemen met Warmco. De ontwikkelingen in het kassengebied vallen tegen. Warmco draait met verlies. De GR staat garant voor het kassengebied, maar die kan indien nodig Zeeland Seaports hiervoor aanspreken.

De heer Hamelink (PvdA) leest op pagina 21 dat voor de komende 10 jaar een investeringsvolume van 95 miljoen wordt verwacht. Is dit inclusief een bijdrage aan de Sluis van Terneuzen?

Mevrouw De Paepe (VVD) vraagt of ze zich naar aanleiding van de dalende cijfers over derde kwartaal

2011 zorgen moet maken voor 2012? De reis-,/verblijfs-/en acquisitiekosten zijn sterk gestegen, en ze vraagt wat hiervan de reden is.

De heer Markusse (PVV) ziet op pagina 3 de prognose voor overslag per zeeschip. De zeesluis lijkt geen effect te hebben op de prognose of ambitie. Hoe kan dat?

De heer Colijn (CU) zegt dat de kans dat de WCT er komt onzeker is. Kan GS een inschatting maken van de kosten van de vergunningaanvraag? Hoe compacter de WCT wordt, hoe compacter ook de vergunningaanvraag kan zijn.

Gedeputeerde Heijning zegt dat de sluis van Terneuzen nog niet in de investeringsbegroting zit. Het is ook nog niet rond. De zeesluis zal wel effect hebben op de overslag, maar het grootste voordeel is voor Gent. Hem is niet bekend dat de begroting 2012 bijgesteld zou worden. De reis- en verblijfskosten zijn gestegen doordat er meer medewerkers en leaseauto's zijn gekomen. GS zal haar zorgen hierover kenbaar maken aan ZSP. De vergunningsaanvraag WCT is er nog niet, dit bedrag is een maximum. De heer Suy (ZS) zegt dat de haven niet meteen onder de crisis lijdt. Veel omzet is vast, door bijvoorbeeld erfpacht.

In tweede termijn:

De heer Colijn (CU) heeft het gevoel dat hoe compacter de vergunningaanvraag is, hoe compacter ook de WCT zal zijn en hoe groter de kans dat de WCT doorgaat.

Mevrouw De Paepe (VVD) is blij dat GS ZSP zal aanspreken op de kostentoeename.

De heer Markusse (PVV) meent dat goederenoverslag ook zal moeten toenemen zodra de Seine Nord verbinding klaar is.

Gedeputeerde Heijning zegt dat ZSP de grootte van de WCT zal laten afhangen van de markt; ze beslist zelf natuurlijk. Door de Seine Nord verbinding zal er wellicht meer binnenvaartverkeer komen.

De heer Suy (ZS) zegt dat de prognose uitgaat van verbetering van de infrastructuur (incl. de sluis).

9. Voortgangsrapportage algemene promotie, september 2011

De heer Bergen (CDA) vindt het jammer dat we niet gewoon zeeland.nl als website hebben (analoog aan Drenthe). Dat zou hij veel liever hebben dan laatzeelandzien.nl.

De heer Hamelink (PvdA) vraagt extra aandacht voor innovatie, zeker voor starters in krimpgebieden. Ook technische beroepen kunnen aandacht gebruiken met het oog op de toekomst.

De heer V.d. Maas (SGP) mist onderwijs in het stuk, voor Zeeuwen en niet-Zeeuwen. Ook bereikbaarheid moet erin; de beeldvorming over de toegankelijkheid moet verbeterd worden.

De heer Van Geesbergen (VVD) vindt het een goede aanpak, maar heeft wel behoefte aan meetbare indicatoren ervan.

Gedeputeerde Heijning antwoordt dat meetbare indicatoren lastig zijn. De website moet verbeterd worden. De promotiekrant kan ook eenmaal per jaar worden uitgegeven. Er bestaat een klankbordgroep uit onderwijs en bedrijfsleven. De "krimpregio's" kunnen extra aandacht gebruiken, misschien kunnen daar minder regels gelden om bedrijvigheid te stimuleren. Hij is het ermee eens dat het gevoel over bereikbaarheid verbeterd kan worden. Er volgt overigens nog een toeristische campagne in 2012.

In tweede termijn

De heer Colijn (CU) ziet "bestuurlijk op de kaart" niet terug in de rapportage.

De heer Hamelink (PvdA) vindt het prima als de promotiekrant eenmaal per jaar verschijnt.

De heer Bergen (CDA) meent dat de provincie meer integraal naar zaken moet kijken.

Gedeputeerde Heijning antwoordt dat Zeeland bestuurlijk op de kaart wordt gezet door de Haagse en Brusselse lobby.

10. Rapport doorstroming sluisencomplex Terneuzen

De heer Babijn (PvZ) zegt dat de drukte op de sluisen een probleem is, al staat in de krant dat de problemen voorbij zijn. Er is een gemakkelijke tijdelijke oplossing te vinden door gebruikmaking van de oude toegangsweg naar Dow. De bouw van de zeesluis moet overigens zeker niet gelijk met de bouw van de Sluiskiltunnel.

De heer V.d. Maas (SGP) leest in het rapport heel andere cijfers.

De heer Babijn (PvZ) zegt dat dan zeker in de zomer is geteld, de situatie is nu echt problematisch.

De heer V.d. Maas (SGP) ondersteunt dit rapport, hij vindt de hinder acceptabel. We kunnen nu volstaan met kleine aanpassingen, maar wie betaalt dat?

De heer Markusse (PVV) leest op de achterkant dat de grootste vertraging bestond in de ochtendspits van oktober. Wat was hiervan de oorzaak?

Gedeputeerde Van Beveren antwoordt dat de beleving door mensen wellicht wel eens anders is, maar het gaat maar om een paar minuten vertraging. We zullen de bouw zeker niet laten samenvallen met de bouw van de zeesluis. De aanpassingen worden betaald door de wegbeheerder. De vertraging in oktober heeft te maken met het onderhoud van één van de bruggen. Overigens wordt er constant geteld, en zeker niet alleen in de zomer.

11. Toezeggingenlijst met:

Memo van 11 oktober 2011 met beantwoording van toezegging 7 aan de commissie

De heer Van Geesbergen (VVD) heeft een opmerking over de laatste zin. Het is wat hem betreft niet nodig om te bekijken of Scoop onderzoek kan verrichten m.b.t. het economisch beleid als die behoefte niet spontaan ontstaat.

Managementrapportage wegen 2011, toezegging nr. 14 aan PS

De voorzitter stelt voor om de volgende toezeggingen van de lijst af te voeren: nrs. 7, 9 en 21 van de commissietoezeggingen, nr. 14 van de PS-lijst en motie 8.

Gedeputeerde Heijning heeft navraag gedaan naar toezegging 14 aan de commissie. Dit betrof geen brief, maar een "letter of intent". De commissie gaat akkoord met afvoeren van deze toezegging.

De heer V.d. Maas (SGP) vraagt of de heer Bijnen, die in de vorige vergadering kwam inspreken over veiligheid in Oud-Vossemeer, nog een reactie heeft gekregen. Er staat niets op de toezeggingenlijst.

Gedeputeerde Van Beveren antwoordt dat hij de inspreker een brief heeft geschreven, waarin hij hem heeft beloofd e.e.a. uit te zoeken.

Mevrouw De Paepe (VVD) over toezegging nr. 15. Ze begrijpt dat het moeilijk is om deze toezegging af te doen. Het moet gewoon gebeuren zodra het aan de orde is, en ergens worden vastgelegd.

Gedeputeerde Heijning zal de staten informeren zodra een kandidaat wordt voorgedragen.

De voorzitter concludeert dat de toezegging hier afgevoerd kan worden.

12. Conceptverslag commissie Economie en Mobiliteit van 10 oktober 2011

De heer V.d. Maas (SGP) heeft een opmerking over punt 3 van de notulen. Hij heeft een verbod op sluipverkeer geopperd. Dus eventueel een verbod op zwaarder vrachtverkeer, zodat deze weggebruikers als ze niet op het eiland hoeven te zijn er ook niet komen.

Het verslag wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

13. Volgende vergadering: maandag 16 januari 2012, 13.30 uur

De heer V.d. Maas (SGP) vraagt hoe GS de brief van Stichting Dorpsraad Nieuwdorp oppakt (t.k.n. geagendeerd nr. 1).

Gedeputeerde Van Beveren antwoordt dat hij wil kijken naar een oplossing voor een fietsbrug, mits dit de bestemmingsplanprocedure niet frustreert. Hij zal de commissie op de hoogte houden.

De heer Bergem (CDA) vraagt de GS brief met Jaarrekening Participatiefonds 2010 terug.

De heer Colijn (CU) vraagt het conceptverslag OPOV van 3 november 2011 ter behandeling terug.

14. Sluiting om 16.35 uur

ADVIES

statencommissie

Advies van de vergadering van de **Commissie Economie en Mobiliteit** van 21 november 2011 aan het Presidium ter voorbereiding van de statenvergadering van 16 december 2011

In deze commissievergadering is het volgende statenvoorstel behandeld:

1. *Statenvoorstel Floriade 2022, E&M-034*

De commissie is van mening dat het voorstel voldoende is onderbouwd voor behandeling in de staten.

MIDDELBURG, 23 november 2011

De commissie voornoemd,

Mr. A.M. Lobik
commissiegriffier